

Sygn. akt VII Ka 264/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Iwona Kowalczyk

Protokolant: Dorota Chrząstek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Częstochowie Edyty Nowak

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2018r.

sprawy **A. P., s. W. i Z., ur. (...) w J.**

oskarżonego z art. 178a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 31 października 2017 r., sygn. akt XI K 993/16

orzeka:

1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. L. – Kancelaria Adwokacka w C., kwotę 516,60 zł (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego A. P. w postępowaniu odwoławczym, przy czym kwota ta obejmuje również należny podatek VAT.

Sygn. akt VII Ka 264/18

UZASADNIENIE

A. P. został oskarżony o to, że w dniu 1 października 2016 roku w miejscowości P., gm. J., powiat (...), woj. (...), prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny w postaci motoroweru marki L. nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości przy stężeniu 0,41 mg/l w pierwszej próbie, 0,43 mg/l w drugiej próbie, 0,32 mg/l w trzeciej próbie i 0,30 mg/l w czwartej próbie zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, **tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.**

Wyrokiem z dnia 31 października 2017 roku Sąd Rejonowy w Częstochowie w sprawie o sygn. XI K 993/16 orzekł w sposób następujący:

1. uznał oskarżonego A. P. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, stanowiącego przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. i za to z mocy art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. skazał go na karę grzywny w wysokości 60 (sześćdziesiąt) stawek dziennych ustalając, iż wysokość jednej stawki dziennej wynosi 10 (dziesięć) złotych;
2. na mocy art. 42 § 2 k.k. i 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 (trzech) lat, zobowiązując go do zwrotu prawa jazdy właściwemu organowi;

3. na mocy art. 43a § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 5.000 (pięć tysięcy) złotych;

4. na mocy art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata A. L. - Kancelaria Adwokacka w C. kwotę 588 złotych (pięćset osiemdziesiąt osiem) złotych do której to kwoty należy doliczyć należny podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu;

5. na mocy art. 627 k.p.k. i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w kwocie 60 zł (sześćdziesiąt złotych) oraz wydatki w kwocie 70 zł (siedemdziesiąt złotych).

Od przedmiotowego wyroku apelację wywiodła obrońca oskarżonego, którą powyższy wyrok zaskarżyła w całości oraz zarzuciła mu obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę zeznań świadków J. S. oraz J. W., a także świadka M. M., co mogło mieć wpływ na treść wyroku przez poczynienie błędnych ustaleń faktycznych, co do sprawstwa oskarżonego.

Mając na uwadze powyższy zarzut skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od dokonania zarzucanego mu czynu, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów Sąd Okręgowy w wyniku przeprowadzonej kontroli instancyjnej stwierdził wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej o której mowa w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., co implikowało konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Stosownie do treści art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. w postępowaniu karnym oskarżony musi mieć obrońcę jeżeli zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy jego zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem nie była w czasie popełnienia tego czynu wyłączona lub w znacznym stopniu ograniczona oraz gdy zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy stan jego zdrowia psychicznego pozwala na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny.

Podczas rozprawy głównej w dniu 24 maja 2017 r. otwarty został przewód sądowy, oskarżony złożył wyjaśnienia oraz przeprowadzono dowód z przesłuchania świadka M. M.. Oskarżony występował bez obrońcy. W trakcie tej samej rozprawy Sąd powziął wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego oraz możliwości brania przez niego udziału w postępowaniu przed Sądem samodzielnie, bez udziału obrońcy i celem ustalenia tych okoliczności dopuścił dowód z opinii biegłych psychiatrów. Przed uzyskaniem opinii biegłych w dniu 31 maja 2017 r. Sąd wyznaczył dla oskarżonego obrońcę z urzędu.

Faktem jest, że w niekwestionowanej opinii sądowo-psychiatrycznej biegli nie stwierdzili u oskarżonego objawów choroby psychicznej ani upośledzenia umysłowego. Stwierdzili ponadto, że w czasie popełnienia zarzucanego mu czynu brak jest przesłanek do orzekania zniesionej lub ograniczonej w stopniu znacznym poczytalności, a jego aktualny stan zdrowia pozwala mu na udział w postępowaniu przed Sądem oraz samodzielną i rozsądną obronę. Nie ulega jednak wątpliwości, że dowód z opinii biegłych tak jak każdy inny dowód podlega analizie i ocenie Sądu. Gdyby Sąd pierwszej instancji uznał opinię biegłych psychiatrów za uzasadnioną, to stosownie do treści art. 79 § 4 k.p.k. winien obligatoryjnie orzec, że udział obrońcy nie jest obowiązkowy i zwolnić go z jego obowiązków. Sytuacja taka jednak nie nastąpiła, a obrońca z urzędu oskarżonego nadal występuje w sprawie. Sąd nie wskazał przy tym, aby wystąpiły jakies inne okoliczności przemawiające za tym, aby oskarżony miał obrońcę wyznaczonego z urzędu. Należy dodatkowo zaznaczyć, że w stanie prawnym obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. sama treść opinii biegłych lekarzy psychiatrów o braku okoliczności wymienionych w art. 31 § 1 i 2 k.k. decydowała o ustaniu obrony obligatoryjnej, a tylko decyzja sądu mogła ten stan obligatoryjnej obrony przywrócić, natomiast od dnia 1 lipca 2015 r. obrona

obligatoryjna w wypadkach wskazanych w art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. ustaje dopiero z chwilą wydania przez sąd postanowienia, że udział obrońcy nie jest obowiązkowy (art. 79 § 4 k.p.k.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2018 r., V KK 450/17, OSNKW 2018/4/33, LEX nr 2425909).

Mając zatem na względzie, iż Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił opinii biegłych psychiatrów, gdyż nie zwolnił obrońcy z urzędu ze swoich obowiązków należy uznać, że Sąd stwierdził przesłanki obrony obligatoryjnej oskarżonego w niniejszym postępowaniu. To z kolei prowadzi do wniosku, że oskarżony podczas pierwszego terminu rozprawy dniu 24 maja 2017 r., kiedy oskarżony składał wyjaśnienia oraz przeprowadzono dowód z zeznań kluczowego świadka występował bez obrońcy, mimo stwierdzenia przez Sąd Rejonowy przesłanek obrony obligatoryjnej. Z tych względów Sąd Rejonowy na najbliższym terminie rozprawy po pozyskaniu opinii biegłych, której nie uwzględnił, winien powtórzyć czynności przeprowadzone na rozprawie w dniu 24 maja 2017 r. w obecności obrońcy oskarżonego. Czynności te jednak nie zostały powtórzone, wobec czego należy uznać, że została zrealizowana bezwzględna przyczyna odwoławcza stypizowana w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

Na koniec należy podkreślić, że stwierdzenie uchybienia stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą nie wymaga ustalania czy ma ono wpływ na treść orzeczenia. Ponadto stosownie do art. 439 § 2 k.p.k. uchylenie orzeczenia nastąpiło na korzyść oskarżonego, bowiem Sąd pierwszej instancji wydał wyrok skazujący, natomiast na podstawie art. 436 k.p.k. Sąd Okręgowy ograniczył rozpoznanie środka odwoławczego tylko do uchybienia podlegającego uwzględnieniu z urzędu, gdyż rozpoznanie w tym zakresie jest wystarczające do wydania orzeczenia, a rozpoznanie pozostałych uchybień byłoby bezprzedmiotowe dla dalszego toku postępowania.

Z tych wszystkich względów na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżony wyrok należało uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.